

Nr 305

Av herr **Pettersson, Arne, m. fl.**, om samarbete mellan kommuner i olika nordiska länder.

Kulturellt, socialt och författningsmässigt finns det stora likheter mellan de nordiska länderna. Ett gemensamt drag är således den centraliserade förvaltningen och det decentraliserade politiska ansvaret genom den kommunala självstyrelsen.

I alla de nordiska länderna ligger en stor del av ansvaret för samhällsfunktionernas upprätthållande på kommunerna. Kommunerna svarar inom ramen för rikspolitisk målsättning för större delen av samhällsbyggandet inklusive dess planering. Primärkommuner och sekundärkommuner svarar för sjukvård, socialvård, skolväsen, kulturella aktiviteter av olika slag i alla de nordiska länderna.

En effektiv kommunal förvaltning kräver stora bärkraftiga enheter men också samarbete utöver kommungränserna. I alla de nordiska länderna har man sökt lösa denna svårighet genom sammanläggningar och kommunala indelningsreformer. Statsmakterna har likaså uppmuntrat till interkommunalt samarbete genom fördelaktiga statsbidrag och genom att lagstiftningsvägen underlätta och stabilisera samarbetet.

I gränsregionerna är förhållandena mindre tillfredsställande. Här lägger lagstiftningen genom sin utpräglade tonvikt på nationella förhållanden hinder för ett ekonomiskt tillfredsställande samarbete. Medan behovet av interkommunalt samarbete kan tyckas lika stort, med avseende t. ex. på vattenfrågor och miljövård längs Öresund, turism eller åldringsvård i Finnmarken eller kulturell och social service längs den svensk-norska gränsen, är de rättsliga möjligheterna väsentligt mindre. Ibland tycks t. o. m. lagstiftningen aktivt hindra rationella lösningar på interkommunal bas.

På många håll i Nordens gränsregioner har emellertid, trots de formella svårigheterna, olika praktiska hänsyn framtvingat början till ett gränskommunalt samarbete. I öresundsregionen arbetar således Öresundsrådet som ett organ för interkommunalt samarbete mellan kommuner i Skåne och Själland. Gemensamt för Värmland samt Akershus Hedemark och Östfold har organiserats en samsamarbetsgrupp på läns/landstingsnivå. Det finns också det välkända samarbetet på Nordkalotten. Vidare har många kommuner längs den svensk-norska gränsen organiserat ett bilateralt samarbete över gränsen.

Arbetsuppgifterna för dessa olika organ är skiftande. I öresundsregionen är kommunikationsfrågor, vattenförorening och fritidsplanering några av huvudpunkterna, i Värmlands samarbete med de norska fylkena snarare lokaliserings- och nä-

ringspolitik. På Nordkalotten är samarbetet med turistfrämjande åtgärder en tung fråga.

Det är emellertid uppenbart, senast omvitnat i Karlstad vid Föreningen Nordens konferens om interkommunalt gränssamarbete, att formella hinder i många fall verkar försvårande och begränsande på samarbetet. Genom att lagstiftningen (kommunallagarna och olika specialförfattningar) inte utvecklats i takt med den kommunala verksamhetens expansion på detta område har lagstiftningen i många fall helt förbisett möjligheterna att internationalisera kommunsamarbetet.

Ett undanröjande av dessa formella svårigheter framstår som ett angeläget krav. Till Nordiska rådets 16:e session har inlämnats medlemsförslag om en sådan revision av lagstiftningen i de nordiska länderna. Inte minst med hänsyn till förhållandena i Värmland och längs Öresund är emellertid största skyndsamhet av nöden.

Med hänvisning till ovanstående vill vi därför anhålla,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en utredning med syfte att inventera samarbetsbehoven, systematiskt genomgå de formella hinder som kan uppstå och lämna förslag till undanröjande av dessa.

Stockholm den 25 januari 1968

Arne Pettersson (s)

Dagmar Ranmark (s)

Thure Dahlberg (s)
